

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้ามั่นคงเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของพลเมืองของแต่ละชาตินั้นเป็นสำคัญ ชาติใดมีระดับการศึกษาต่ำ ไม่มีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ไม่มีเอกภาพ ชาติ ความสามัคคี และภาคเอกชนประชากรที่มีความรู้ ความริเริ่ม ความสามารถในการผลิตอัน กำลังทางเศรษฐกิจของชาติ ก็ยากที่ชาตินั้นจะเจริญก้าวหน้ามั่นคงและดำรงความเป็น เอกราชอยู่ได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ไม่ปรากฏปีพิมพ์: ๑) ด้วยเหตุนี้ ทุกประเทศจึงมุ่งพัฒนากำลังคน โดยทุ่มเทสรรพกำลังจัดการศึกษาอบรมให้ประชาชนมี ความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อจะได้นำ ความรู้ความสามารถที่มีอยู่มาใช้ในการประกอบอาชีพ อันจะนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ตน และประเทศชาติ

จากการศึกษาแผนปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๘ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะ ที่ ๔ และระยะที่ ๕ ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ จะเห็นว่ารัฐบาล ให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับอาชีวศึกษาว่าเป็นรากฐานสำคัญในการประกอบอาชีพของประชาชน ไม่ว่าอาชีพใดสาขาใด เพราะเป็นสิ่งสร้างเสริมความเจริญและความมั่นคงของประเทศชาติ ทั้งในแง่เศรษฐกิจและสังคม รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายในการส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับได้ ศึกษาวิชาอาชีพ ดังปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ข้อ ๑๖ วรรค ๒ ว่า "การศึกษาระดับอาชีวศึกษาในระดับประถมศึกษา มุ่งเปิดให้ผู้เรียนเกิดมีนิสัยรักการทำงาน สามารถนำความรู้จากบทเรียนและการทำงานในโรงเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้" (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๘: ๑๒) และในข้อเดียวกัน วรรค ๓ กล่าวถึงการศึกษาวิชา อาชีพระดับมัธยมศึกษาว่า "การศึกษาระดับอาชีวศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มุ่งเปิดให้ผู้เรียนมี ประสบการณ์ มีความรู้ความชำนาญที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้จริงอย่าง

หนึ่ง หรือเพื่อให้รู้แนวทางที่จะศึกษาเพิ่มเติมตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล
อีกอย่างหนึ่ง" (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๘: ๑๓) ในวรรค ๔ ข้อเดียวกันก็ได้กล่าวถึง
ระดับอุดมศึกษาว่า "การศึกษาวิชาชีพในระดับอุดมศึกษา มุ่งฝึกวิชาชีพในระดับสูง เพื่อให้
มีความสามารถและมีความชำนาญเฉพาะอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กับการพัฒนาตลาดแรงงาน"
(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๘: ๑๓)

จากนโยบายดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาวิชาอาชีพมีความสำคัญและ
สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง
เพราะเป็นการศึกษาที่ตอบสนองนโยบายการศึกษาที่ว่า การเรียนการสอนแต่ละระดับจบใน
ตัวเอง ทั้งปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๒๔ วรรค ๒ ว่า "ให้จัดเนื้อ
หาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้มีประโยชน์ครบถ้วนในตัวทุกระดับ เพื่อให้ผู้สำเร็จการ
ศึกษาแต่ละระดับสามารถดำรงชีพได้ด้วยความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตน"

(กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๘: ๑๐) ทั้งนี้ในการส่งเสริมความรู้ทางวิชาชีพในแผนพัฒนา
การศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ ๔ จึงได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ไว้ว่า "จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบบไม่แยกสาย โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการ
และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล"

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๒๕ : ๓๑) และเพื่อให้การพัฒนา
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสอดคล้องต่อเนื่องกัน ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ ๕
จึงกำหนดนโยบายในการพัฒนาการศึกษาว่า "จัดและส่งเสริมให้มีความเสมอภาคทางการ
ศึกษา โดยมุ่งทั้งการกระจายสถานศึกษาทางค้ำวิชาชีพให้เพียงพอกับความต้องการกำลังคน
ของประเทศ และการเสริมสร้างวิชาการอาชีพในสถานศึกษาต่าง ๆ" (สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๒๕ : ๒๒)

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๔ ก: ๑๖๐)
จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๐ ไว้ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษาทั่วไปอันเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพ
ตามความสามารถและความสนใจ และเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนสามารถจัดแผน
การเรียนให้จบในตัวเองได้ หรือเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาคือ
๒. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพและเปิดโอกาสให้เด็กวัยรุ่นได้ค้นพบความ
สามารถ ความสนใจ และความถนัดเฉพาะตน โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชา

สามัญและวิชาอาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล

๓. เป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของท้องถิ่นทางบ้านอาชีพ การจัดสอนวิชาอาชีพจึงจำเป็นต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

๔. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สามารถศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการต่าง ๆ ได้

จากหลักการดังกล่าวจะเห็นว่า หลักสูตรมุ่งสนองความต้องการของท้องถิ่นทางบ้านอาชีพ ทั้งนี้หลักสูตรวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษาจึงจัดไว้เป็นวิชาเลือก โดยมีหลักการให้ศึกษาได้อย่างอิสระและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๐ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้หลักสูตรข้อ ๔ ว่า "การจัดรายวิชาของหลักสูตร กลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพนอกเหนือจากที่มีอยู่ในหลักสูตรนี้ ให้โรงเรียนเป็นผู้จัดทำตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่นได้โดยอนุมัติของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเหตุที่กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเห็นว่าการให้นักเรียนได้เรียนวิชาอาชีพเป็นเรื่องสำคัญ ควรจะได้มีแนวทางและมีมาตรฐานเดียวกัน" (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๐: ๕) กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๔ ก: ๕๔) จึงได้จัดการสำรวจอาชีพในท้องถิ่นของประชาชนทั้ง ๗๖ จังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานครว่า ประชาชนในแต่ละจังหวัดมีอาชีพอะไรบ้าง ผลการสำรวจพบว่า มีอาชีพต่าง ๆ ประมาณ ๔๐๐ อาชีพ เมื่อคัดอาชีพที่ซ้ำ ๆ กัน ออกแล้ว ปรากฏว่ามีเหลือ ๒๔๒ อาชีพ จากนั้นจึงได้พิจารณาจัดทำรายวิชาอาชีพท้องถิ่นขึ้น เพื่อให้โรงเรียนได้เลือกใช้ได้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เป็นการเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้ประกาศไว้ในหนังสือรายวิชาอาชีพ (เพิ่มเติม) ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๐ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนในสิ่งซึ่งมีเฉพาะในท้องถิ่นของตนเองด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๔ ก: ๓)

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๐ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๔ ข: (๔)) จึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมการผลิตเอกสารคู่มือการฝึกหัดอาชีพต่าง ๆ ตามรายวิชาที่ประกาศแล้วนี้ ทั้งนี้ด้วยการขอความร่วมมือจากผู้มีประสบการณ์ทางบ้านวิชาอาชีพ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิชาชีพนั้น ๆ ในการจัดทำเอกสารดังกล่าว รายวิชาอาชีพ (เพิ่มเติม) ที่กำหนดไว้แล้วนี้ เมื่อโรงเรียนในเขตการศึกษาใดเลือกนำไปใช้

เขตศึกษานั้นควรจัดทำจุดสารวิชาอาชีพสำหรับนักเรียน และคู่มือครูสำหรับการสอนภายในโรงเรียน หรือคู่มือครูสำหรับการนิเทศภายนอกโรงเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นได้มีสื่อการเรียนการสอนด้านอาชีพ โดยเฉพาะคู่มือการสอนและจุดสารประกอบการเรียนสำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น กรมวิชาการจึงจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่น (เขตการศึกษาและกรมสามัญศึกษา) จัดทำสื่อการเรียนการสอนดังกล่าว ทั้งนี้ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะให้สื่อการเรียนการสอนเหล่านี้เป็นไปตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วดังนี้ (กรมวิชาการ, ๒๕๒๕: ๑)

- ๑. ในปีงบประมาณ ๒๕๒๑ กรมวิชาการจัดสรรงบประมาณให้เขตการศึกษา ๑๒ เขต พัฒนาสื่อการเรียนการสอน จำนวนเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ใ้ค้ดผลงานรวม ๓๕๔ ฉบับ ซึ่งเขตการศึกษาจัดพิมพ์ฉบับโรเนียวแจกให้โรงเรียนในเขตทุกโรงเรียน คอมากกรมวิชาการเสนอกรมการตรวจสื่อการเรียนวิชาอาชีพเสนอแนะให้เขตการศึกษาปรับปรุง ฝ่ายเลขานุการตรวจรายละเอียดขั้นสุดท้าย ในการนี้กรมวิชาการมอบศูนย์พัฒนาหนังสือจัดพิมพ์โดยการจ้างโรงพิมพ์จัดพิมพ์บางส่วน และกรมวิชาการจัดพิมพ์เองด้วยเครื่องออฟเซ็ทบางส่วน และจัดส่งให้เขตการศึกษาไปประโยชน์ต่อไป
- ๒. ในปีงบประมาณ ๒๕๒๒ กรมวิชาการจัดสรรงบประมาณให้เขตการศึกษาและกรมสามัญศึกษา จำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท ใ้ค้ดผลงานรวม ๑๕๗ ฉบับ พร้อมทั้งให้พิมพ์ฉบับโรเนียวแจกโรงเรียนภายในเขตแล้ว กรมวิชาการได้เสนอผู้ลงงานดังกล่าวให้กรมการตรวจ ฝ่ายเลขานุการตรวจรายละเอียดขั้นสุดท้าย และกรมวิชาการมอบศูนย์พัฒนาหนังสือจัดพิมพ์
- ๓. ในปีงบประมาณ ๒๕๒๓ กรมวิชาการจัดสรรเงินให้เขตการศึกษาและกรมสามัญศึกษา จำนวน ๕๒๔,๐๐๐ บาท ใ้ค้ดผลงานรวม ๒๑๔ ฉบับ พร้อมทั้งพิมพ์ฉบับโรเนียวแจกโรงเรียนแล้ว ขณะนี้กรมการตรวจเสร็จแล้ว เขตกำลังปรับปรุง

ปีการศึกษา ๒๕๒๔ กรมวิชาการได้สำรวจการใช้หลักสูตรรายวิชาอาชีพ(เพิ่มเติม) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากผลการสำรวจ ๔ เขตการศึกษา มีโรงเรียนใ้รายวิชาอาชีพ(เพิ่มเติม)ประมาณ ๑๕๔ รายวิชา และบางรายวิชามีนักเรียนเลือกเรียนถึง ๓,๐๗๖ คน จากการสำรวจ ๔ เขต คือ เขตการศึกษา ๑, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘ และ ๑๐ ปรากฏว่าเขตการศึกษา ๑๐ เปิดสอนรายวิชาอาชีพ(เพิ่มเติม)มากที่สุด คือ ๕๕ รายวิชา มีจำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนมากที่สุดคือ ๓,๐๗๖ คน ใน ๕๕ รายวิชานี้เปิดสอนในโรงเรียนทั้ง ๕๕ รายวิชา และยังเปิดโอกาสใ้เรียนจากแหล่งวิทยากร ๑๕ รายวิชา จากสถานประกอบการ ๑๕ รายวิชา และจากสถานประกอบอาชีพอิสระอีก ๑๕ รายวิชา (กรมวิชาการ, ไม่ปรากฏปีพิมพ์: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

การที่กรมวิชาการกระจายงานพัฒนาสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นให้เป็นหน้าที่ของท้องถิ่นดำเนินการนั้น นับว่าสอดคล้องกับหลักการข้อ ๒๓ ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ที่ว่า "รัฐพึงระดมเลือกสรรทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งจากรัฐ ท้องถิ่น เอกชน และผู้รับการศึกษา มาใช้ในการจัดการศึกษา หาวิธีการจัดสรรทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงความเสมอภาคระหว่างท้องถิ่นและสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด" (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๔: ๔) นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณางบประมาณที่กรมวิชาการจัดสรรให้เขตการศึกษาทั้ง ๑๒ เขต เพื่อพัฒนาสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๑ ถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๓ จะเห็นว่า ใ้ใ้งบประมาณเพื่อการนี้เป็นจำนวนมากกล่าวคือเป็นจำนวน ๑,๖๙๕,๐๐๐ บาท ขณะเดียวกันเขตการศึกษาก็สามารถพัฒนาสื่อการสอนได้ค่อนข้างมากเช่นกัน สื่อการสอนเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ในอันที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะทางด้านการอาชีพที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เพื่อที่จะได้เป็นผู้ผลิตที่ดีออกไปในอนาคต สามารถนำความเจริญทาง เศรษฐกิจให้แก่ตนเองและท้องถิ่นของตน

การพัฒนาสื่อการสอนวิชาอาชีพเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นนั้น ควรให้ผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำและดำเนินงาน เพราะเป็นหน่วยงานที่มีผู้รู้จักชีวิต ความรู้สึกนึกคิด วัฒนธรรมและการทำมาหากินของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในท้องถิ่น ตลอดจนครูผู้สอนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้มีหน้าที่พิจารณาว่าดำเนินการพัฒนาสื่อการสอนวิชาอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นบรรลุจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในอาชีพเพียงพอที่จะเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ให้บริการ และร่วมมือในการประกอบกิจการ และธุรกิจ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๐: ๑๖๕) จากการสำรวจของกรมวิชาการร่วมกับเขตการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๒๔ พบว่า เขตการศึกษา ๑๐ เป็นหน่วยงานซึ่งได้จัดทำและใช้หลักสูตร และวัสดุหลักสูตรด้านการเรียนการสอนวิชาอาชีพสำหรับท้องถิ่นมากกว่าเขตการศึกษาอื่น แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์หรือผู้ใดหาวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นซึ่งเขตการศึกษา ๑๐ เป็นผู้จัดทำเพื่อประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะต่อการนำสื่อการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุตามเจตนารมณ์

ของหลักสูตร ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงสื่อการสอนและการจัดทำสื่อการสอนวิชาอาชีพ
ของท้องถิ่นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐ เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน
วิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐ เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ
ในการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๓. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐ เกี่ยวกับสภาพปัญหาใน
การใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการใช้สื่อการสอนวิชา
อาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ลักษณะของคู่มือการสอนและจุดสสารประกอบการเรียนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ความพอเพียง
ของสื่อการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ การศึกษาสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นของครูผู้สอน
หน่วยงานที่ผลิตสื่อการสอนที่ครูผู้สอนใช้ในการเรียนการสอน ประเภทของสื่อการสอนที่
ครูผู้สอนนำมาใช้ในการเรียนการสอน การปฏิบัติของครูผู้สอนในการใช้สื่อการสอนวิชา
อาชีพของท้องถิ่น บุคคลที่ครูผู้สอนขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาในการใช้สื่อการสอน
วิชาอาชีพของท้องถิ่น และการปฏิบัติของครูผู้สอนเมื่อพบเห็นข้อบกพร่องในสื่อการสอน
วิชาอาชีพของท้องถิ่น

สภาพปัญหาในการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ประกอบด้วย สภาพปัญหา
เกี่ยวกับการได้รับสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของ
สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น และความสามารถในการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ระบุไว้

ในสื่อการสอนวิชาอารีของท้องถิ่น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สื่อการสอนวิชาอารีของท้องถิ่น หมายถึง คู่มือการสอนและเอกสารประกอบการเรียนที่เขตการศึกษา ๑๐ จัดทำขึ้นตามรายวิชาอารี (เพิ่มเติม) ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑

การใช้สื่อการสอน หมายถึง การนำสื่อการสอนวิชาอารีของท้องถิ่นไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ท้องถิ่น หมายถึง เขตการศึกษา ๑๐ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ๗ จังหวัด คือ อุบลราชธานี นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ยโสธร และมุกดาหาร

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา ๑๐ ที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ และเปิดสอนรายวิชาอารี (เพิ่มเติม) ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาการงานและอารี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐

ครู หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่สอนรายวิชาอารี (เพิ่มเติม) ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอารีของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เขตการศึกษา ๑๐ เป็นผู้จัดทำ ตลอดจนปัญหาและข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการนำสื่อการสอนวิชาอารีของท้องถิ่นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

๒. เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการนำสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุความเจตนารมณ์ของหลักสูตร

๓. เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของเขตการศึกษา ๑๐ ในโอกาสต่อไป

๔. เป็นแนวทางในการจัดทำสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของเขตการศึกษา ๑๐

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา ๑๐ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๓๗ โรงเรียน ในจำนวนดังกล่าวนี้มีโรงเรียนที่เปิดสอนรายวิชาอาชีพ (เพิ่มเติม) ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๔ จำนวน ๕๓ โรงเรียน การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารทุกคน และครูผู้สอนรายวิชาอาชีพ (เพิ่มเติม) ทุกคนจากโรงเรียนทั้ง ๕๓ โรงเรียน ซึ่งมีผู้บริหารจำนวน ๑๕๔ คน ครูจำนวน ๑๖๗ คน รวมทั้งสิ้น ๓๒๑ คน เป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัย

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตลอดจนบทความและวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกับการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น

๒. สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากบุคลากรของกรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๓. จัดทำและนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจพิจารณาและให้ข้อคิดเห็น ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสอบถามมาขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้แบบสอบถามสมบูรณ์ครบถ้วนก่อนที่จะส่งไปให้ประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ๑ ชุด สำหรับ

ผู้บริหารและครู แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเป็น ๓ ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (check list) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) และแบบปลายเปิด (open-ended) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๕ ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบเติมค่า

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบจัดอันดับความสำคัญ

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale)

ตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนทั้ง ๕๓ โรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้าราชการในสังกัดรวมทั้งผู้บริหารช่วยกรูณาตอบแบบสอบถาม และส่งคืนผู้วิจัยโดยใช้บริการทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแจกแจงความถี่ แล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าร้อยละ

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ ใช้วิธีหาค่าร้อยละ

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ ใช้วิธีหาค่าร้อยละ และให้ค่าน้ำหนักคะแนนตามอันดับความสำคัญ แล้วจัดอันดับความสำคัญตามผลรวมของน้ำหนักคะแนนที่ได้

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ ใช้วิธีหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ โดยการทดสอบค่าไค - สแควร์ (Chi-square)

ตอนที่ ๕ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๑๐ ใช้วิธีหาค่าความถี่

ลำดับชั้นในการเสนอข้อมูล

การเสนอข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น ๕ บท พร้อมทั้งบรรณานุกรม และภาคผนวก คือ

บทที่ ๑ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับ

บทที่ ๒ กล่าวถึง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

บทที่ ๓ กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัยโดยละเอียด

บทที่ ๔ กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก